GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadworney W. Dekera i spółki. — Redaktor: Assessor Raabski.

№ 98. — W Środę dnia 7. Grudnia 1825.

OBWIESZCZENIE.

Podług §fu wydanego względem rozdziału premii obligów długu państwa obwieszczenia z dnia 24. Sierpnia 1820, superata, która się utworzyła przez operacye dyskontowe i inne przychody z prowizyy funduszu premialnego, ma być po odciągnieniu kosztów administracyinych i nieprzewidzianych niedoborów, przed ostatniém ciągnieniem przez nas ustanowioną, do 17,000 nayniższych premii tegoż ciągnienia przyłączoną i prócz przerzeczonych na planie opartych premii, iako nadzwyczayna wygrana na 17,000 równych części rozdzieloną.

Stósownie do tego rozporządzenia, gdy dziesiąte i ostatnie ciągnienie rozpoczyna się dnia 2. Stycznia r. następ., przeyrzeliśmy i ustanowili obrachunek funduszu premialnego.

I tak dochód wynosi:

1)	Trzydzieści procentu na wydane 30 million. Tal. premii obligów długu państwa	9,000,000 Tall.
2)	Trzy mill. Tal. otrzymanych przez 10 ciągnień z większych premiów, podług kursu planem oznaczonego 70 o/a .	2,100,000 Tall.
3)	Zysku z przedanych powyższych obligów długu państwa, z zakupionych i znowu przedanych premiów obligów długu państwa i prowizyi po odciągnieniu kosztów urządzenia, ciągnienia i administracyi, tudzież niedoborów	1,189,633 Tal. 10 śbgr.
	ogół	12,289,633 Tal. 10 śbgr.

Wydatek

Premie z 10 ciągnień.	11,164,8000 Tal.
Pozostaie tedy przewyżki	1,124,833 Tal. 10 śbgr.

która do każdéy z 17,000 nayniższych premii ostatniego ciągnienia ma być przyłączoną w kwocie . . . . 66 Tall. 5 śbrgr.
Każda więc z tych 17,000 wygranych premialnych, przydawszy do niéy ilość podług planu . . . 20 Tall.

ogółem 86 Tall. 5 śbrgr.

wynosić będzie; wypłata nastąpi w dwa miesiące po ukończoném ostatniém ciągnieniu, a zatém od dnia 15. Marca roku następ. aż do dnia 1. Stycznia 1827. przez upoważnione kassy i domy handlowe w zwyczaynym sposobie za zwrotem biletów premialnych i okazaniem należących do nich obligów długu państwa, o czém interessenci zostaią nznieyszą drogą uwiadomieni.

Berlin dnia 21. Listopada 1825.

Król. bezpośrednia Kommissya do wydawania premiów na obligi długu państwa.

(podp.) *Rother. Kayser. Wollny. Beelitz.*

Deputowany Przedsiębierców

(podp.) *W. C. Benecke.*

Wiadomości kraiowe.

Z Berlina dnia 1. Grudnia.

N. Król raczył Szefa Prezydenta naywyższéy Izby obrachunkowéy i Dyrektora głównéy kontroli, rzeczywistego Taynego Nadradzcę finansowego Ladenberga, mianować rzeczywistym Taynym Radzcą z tytułem „Excellencya" i podpisać własnoręcznie wydany na to patent.

Wiadomości zagraniczne.

Niderlandy.

Z Bruxelli dnia 25. Listopada.

Od dnia 22. do 24. przebiegło tędy ośmiu gońców handlowych, z których siedmiu z Paryża do Amsterdamu, ieden z Calais do Hamburga. — Gazeta *Journ. de Cambrai* donosi, iż do tamecznego Seminaryum Biskupiego przybyło siedmiu młodych Niderlandczyków z dyecezyów Ghent, Mecheln i Dvornik, maiących zamiar poświęcić się stanowi duchownemu. — *Dziennik Paryski* wróży, iż roku 1835 będą w Paryżu tylko ieszcze trzy gazety polityczne, a w całém państwie, prócz tych, tylko pięć. Jak wiadomo, przed rewolucyą iedna tylko była gazeta polityczna na całe królestwo, *Gazeta Francyi.* Miała czterech Redaktorów, których mianowało Ministeryum, a każdy z nich pobierał 6000 Fr. na rok; były to prawdziwe kanonikaty bez pracy. W gazecie były tylko doniesienia o deszczu lub o piękney pogodzie, a polityka ograniczała się na artykułach, które Ministeryum przysełało. Gdy roku 1778 Voltaire umarł, otrzymała *Gazeta* dopiero w trzy miesiące po iego pogrzebie pozwolenie, doniesienia o śmierci tego sła-

wnego męża. (*Wyrocznia.*) — W tych dniach zleciał tu mularz z rusztowania przy iednym z naywyższych domów, i szczęściem upadł na przeieżdżaiący właśnie poiazd. Nic mu się niestało, lecz szkodę, którą poiazd poniósł, otaxowano na 35 Złotych.

Dnia 19. m. b. wolni mularze wielkiéy dyrektoryalnéy loży w Haadze podali na uroczystém zebraniu swoiemu W. Mistrzowi, Królewiczowi Jmci Fryderykowi, medal, który na zaślubienie iego wybić kazali.

Włochy.

Z dnia 14. Listopada.

W tych dniach panowała znowu niepewność względem prawdziwego stanu zdrowia Oyca Ś., co naturalnie publiczność niespokoyności nabawiało. — Chciano uważać, iż rząd tuteyszy coraz bardziéy przywięzuie się do francuzkiego. — Wszystkie łotry z zgrai Gasparoniego siedzą w zamku S. Anioła; zdaie się, iż żaden nie będzie śmiercią ukarany. — Dwór Turyński kazał rozpocząć kopania w rozwalinach starożytnego Tusculum, i iuż znaleziono bardzo ciekawe rzeczy.

Dnia 12. m. b. przyiechał Pan Stratford-Canning z Lauzanny do Rzymu, a dnia 15. puścił się w dalszą drogę do Neapolu, zkąd, iak *Diario Romano* donosi, popłynie na fregacie Thetis do Stambułu.

Dnia 6. m. b. przyiechał do Neapolu Poseł Francuzki, Xiążę Blacas Aulps, a dnia 10. miał powitalne posłuchanie.

Francya.

Z Paryża dnia 26. Listopada.

Spodziewany tu iest Xiążę Paweł Esterhazy iako Poseł Austryacki. Hrabia Appony, teraźnieyszy Poseł w Rzymie, obeymie po nim poselstwo przy dworze Londyńskim.

Zapał woyskowy w Prussach — pisze *Gwiazda* — bardzo zwolniał, wielu młodych wieśniaków poucinało sobie wielki palec, aby się zrobić niezdatnymi do służby woyskowéy. (Ażeby — dodaie gazeta Berlińska Vossa — autor téy wiadomości mógł dokładnie sądzić o duchu woyskowym wieśniaków, życzylibyśmy mu, być świadkiem ostatnich popisów iesiennych naszego woyska obrony kraiowéy w wszystkich prowincyach.) — Gazety Burdegalskie przynoszą tę wiadomość, iż Junta doradzcza została rozwiązaną, i że Xiążę Infantado rozpoczął iuż układy względem wyprowadzenia woysk Francuzkich z twierdz Hiszpańskich. — Donoszą z Verviers, iż Rossyanie zakupili znaczne ilości sukna, którém prowadzą handel z Chinami. — Między podróżnemi, którzy przybyli z Peru do Bordeaux na okręcie Telegraf, znaydowało się 2 Marszałków, 2 Brygadyerów, 4 Półkowników, 9 Podpółkowników, 3 Kapitanów, 7 Oficerów niższego stopnia, 13 serżantow, 12 kobiet, 22 kupców, 21 żołnierzy, 1 płatnik i 1 Intendent, sami Hiszpanie. — Przed nieiakim czasem Cesarz Marokański przesłał Konsulowi Francuzkiemu lwa dla Króla Francuzkiego. Dotychczas wzbraniali się Kapitanowie okrętowi wziąść na swoie okręty tego zwierza, obawiaiąc się dłuższéy kwarantany. Konsul, któremu się bardzo sprzykrzył ten inkwaterunek, prosił rządu o dalsze rozkazy.

Lord Cochrane przybył do Boulogne.

Historya Francyi Pana Karóla Lacretelle, została — iak *Gwiazda* donosi — w Rossyi zakazaną, a romans *Ouryka*, Xiężnéy Duras, w Barcelonie.

Dziennik Rozpraw uymuie się bardzo śmiało za oskarżone o złą dążność gazety, i taką czyni uwagę: „Z 12 dzienników Paryskich przekupiono iuż siedm, a pięć pozostaie tylko ieszcze do bronienia naszéy konstytucyi i naszych praw uświęconych. Jest podobieństwem do prawdy, że ci, co kupuią processa i handluią opiniami, bardzoby życzyli, ażeby sądy dopełniły tego, czego bezimienne towarzystwo do skutku przywieśdź nie mogło. Szczęściem sądy niesłuchaią namiętności i nie sprzyiaią arbitralności; dowiodły one tego przy każdém wydarzeniu. Sędziowie wyrokować będą podług swoiego sumienia; iuż oni tak odważnie i szlachetnie swobód naszych bronili, iż światłem i bezstronnością swoią powszechne zyskali zaufanie. Ani wą-

tpić, iż oni wezmą na szalę ważność wszystkich skutków swoiego wyroku; przekonaią oni się, iż prawo tak iest napisane, że naszéy konstytucyi przezto śmiertelny cios, a naszéy wolności — wolności, którą zapewnia oraz niezawisłość sądów, a która za honor i sławę magistratury mężnie walczyła, raz w samo serce zadanym być może." Na końcu artykułu uważa ten dziennik, iż religia nie ma przyczyny bać się woyny piórowéy dzienników, iż godni słudzy kościoła nie żądaią bronienia iéy przez Sądy, lecz że te powinny się strzedz bronienia obłudników i świętoszków.

List do wydawcy dziennika *Biała chorągiew*: „Wyleczenie z wścieklizny deklarowanéy, dokonane przezemnie, o którém kilka dzienników wspomniało, nazbyt iest ważném dla ludzkości, aby nie upowszechnić ile tylko można wiadomości o tém szacowném odkryciu. Osoba uleczona iest w dobrém zdrowiu, a ponieważ iuż upłynęło 4 miesiące, nie lękam się recydywy. Użyłem następuiącego sposobu: W pierwszych paroxyzmach wściekłości zmusiłem chorego do wypicia mocnego odwaru z gwaiaku i sasaparylli, i potém sam zaprowadziłem go do tak nazwanéy ruskiéy parowéy łaźni, ciepłéy na 50 stopni, a dla większéy pewności dałem termometr choremu; przez godzinę kąpieli kazałem trzeć z góry do dołu część ciała pokąsaną. Ten przykład dowodzi, że wścieklizna udziela się przez absorpcyą i że samo wyparowanie iadu może ią zniszczyć, ponieważ po wyiściu z łaźni zniknęły wszelkie oznaki okropnéy choroby. *Buisson*."

Gwiazda zawiera następuiące uwagi pod względem stósunków Hiszpanii i Ameryki: „Dyktatura woyskowa Bonapartego, która się w dziedziczną przemieniła Monarchią, wstrzymała wprawdzie postępy rewolucyi demokratycznéy, lecz upoważniła bezprawne posiadanie. Systema iego stałolądowe działać musiało na systema osadnicze. Hiszpania łącząc się z Francyą na korzyść niepodległości Stanów Zjednoczonych, popełniła błąd wielki, który powtórzyła, odstępuiąc Bonapartemu Luizyany, którą tym sposobem oddała w ręce Stanów Zjednoczonych. Równie wielkim błędem była woyna przeciw Portugalii, która stała się powodem podróży Króla Portugalskiego do Brazylii. W tym samym czasie naszedł Bonaparte półwysep, a to ważne zdarzenie musiało zwrócić na siebie uwagę Ameryki; albowiem zaprowadzenie Junt w Hiszpanii niebezpieczny dało przykład południowo-amerykańskim prowincyom. Pierwsza na wyspie Leon ustanowiona Regencya wydała pod dniem 14tym Lutego 1810 odezwę, która osnową swoią aż nadto sprzyiała niepodległości. Jakoż założyciele naywyższéy Junty Wenezuelskiéy odwoływali się do téy odezwy, aby nią poprzeć swóy wniosek stania się niepodległemi. Następnie posłała im naywyższa Junta Kadyxska drugą ieszcze odezwę, wskazuiąc im sposób, w iakim się zawiązała i urzędowanie rozpoczęła. Powiedziała ona w téy odezwie: iż utworzyła Juntę, która wszystkim ludom, chcącym sobie w przyszłości obrać reprezentacyiną rządu formę, za wzór służyć może. I tak udzielenia te wydały owoce, iakie wydać musiały. Systema Kortezów i wolność druku, tak raptownie przeniesione do krain, które dotychczas rządzone były z taką ostrością i niedowierzaniem, musiały rozwinąć wyobrażenia rewolucyine w południowéy Ameryce. Chwilowi Ministrowie Kortezów od r. 1810 do 1814 oddalali od siebie wszystkie kroki, które Anglia czyniła, aby nawiązać układy między kraiem macierzyńskim a iego posiadłościami w nowym świecie. — Ferdynand VII zasiadł znowu w tym roku na tronie swoich naddziadów, powszechny pokóy został podpisanym, i w téy to epoce oparły Rządy politykę swoią na prawności. Stronnictwa niepokoiły wówczas Hiszpanią, Król zniósł konstytucyą i wydał sławny wyrok w Walencyi pod dniem 4. Maja 1814, którym przyrzekł zwołać Kortezy i przyzwać do ich grona Deputowanych Amerykańskich. Niewdaiąc się w naymnieyszą krytykę postępowania Rządu Hiszpańskiego, godzić się będzie, z przytoczeniem samych tylko czynów, powiedzieć, iż przyrzeczenie to niemogło być ziszczonérn. Wtargnienie Portugalczyków na wschodni brzeg rzeki Plata, dopełniło rewolucyi południowo-amerykańskiéy. W Hiszpanii wybuchła rewolucya roku 1810, stósunki Ameryki zatrudniały Kortezów, a

niektórzy Deputowani Europeyscy radzili wówczas utworzyć między Ameryką Hiszpańską a kraiem macierzyńskim monarchią federacyiną. Lecz iuż wtedy chybiła była wyprawa Generała Morillo, który, zawarłszy z Boliwarem zawieszenie broni, powrócił do Europy. Wszystko to wzmogło dumę i nadzieie powstańców. — Teraz to posłano O'Donoju w znaczeniu Wice-Króla do Mexyku, ten zawarł z Iturbidem traktat w Iguala, który żądał Monarchę z rodziny Królewsko-Hiszpańskiéy. Traktat niezostał w Madrycie potwierdzonym, a Iturbide zasiadł sam na tronie Mexykańskim. — Stany Zjednoczone uznały w roku 1822 niepodległość kilku istnieiących rządow. Ferdynand VII odzyskał znowu r. 1823. swoią monarszą władzę, a tak częste nie powierzchowne, lecz wewnętrzne zmiany w węgielnych prawach Monarchii, podsycać musiały ducha rokoszu w nowym świecie. Anglia tymczasem kilkakrotnie oświadczała gabinetowi Madrytskiemu, iż interes iego wkrótce go zniewoli do uznania niepodległości południowéy Ameryki. Jakoż nareszcie na początku roku tego przywiodła do skutku proiekt swóy na urzędowéy drodze i zawarła traktat z kilkoma południowo - amerykańskiémi państwami, przezco iednakże, iak Pan Canning w parlamencie przed czasem oświadczył, pokóy niezostał naruszonym. Niedawno Sir Ch. Stuart, udawszy się napród do Lizbony, popłynął do Brazylii, i niepodległość tego państwa została przez kray macierzyński uznaną. — Francya uznała niepodległość francuzkiéy części wyspy St. Domingo, i pozwala zawiiać do swych portów okrętom krain południowo-amerykańskich. — Ten iest krótki zbiór wypadków, które miały mieysce wśród wielkiéy zmiany nowego świata. Trzeba od tych prawd wychodzić i podług nich działać; inaczéy myśleć, błędem byłoby. Stósunki towarzyskie, rządy, interessa, nie są więcéy ówczasowemi. Hiszpania szczerze się zaiąć powinna tą okolicznością, ile że prawie w każdym względzie własnym swoim zostawiona iest środkom. — Zachodzi teraz pytanie: Czyliż mocarstwa europeyskie wspierać będą Hiszpanią w celu zdobycia Ameryki? — Posiadaż Hiszpania dosyć sił woiennych na morzu i lądzie, aby to olbrzymie przedsięwzięcie sama do skutku przywieśdź zdołała? Jestto rzecz bardzo wątpliwa, ieżeli iéy niepodobną nazwać niechcemy. Mogąż nowe rewolucye sprowadzić uznanie kraiu macierzyńskiego? Jeżeli powstaną rozruchy w owych prowincyach, to zapewne powstaną tylko dlatego, aby otrzymać prywatny wpływ lub ogarnąć władzę, a nie dlatego, aby do dawnego stanu rzeczy powrócić. Nigdy też poruszenia takowe niebędą mogły wybuchnąć powszechnie w całym obwodzie południowéy Ameryki, lecz zawsze tylko w niektórych częściach, a zatém nigdy powszechnego nie mogą mieć skutku. Rzecz ta iest dla Hiszpanii narodową, dla innych mocarstw europ. polityczną i handlową. Te mocarstwa, których bezpośredni i wyraźny interes nieprzywiązuie do Ameryki, uważać będą te stósunki tylko pod względem politycznym, i na ostatku się zdecyduią; te, które z témi państwami w handlowych zostaią związkach, innéy się chwycą drogi. Zresztą rewolucyi amerykańskiéy porównywać niemożna ani z rewolucyą Neapolitańską, ani Piemontską, ani nawet z Grecką. I któreżto są mocarstwa, którym naywięcéy zależy na zjednaniu zwycięztwa zasadzie handlowéy? Zjednoczone Stany za morzem atlantyckiém, Portugalia, Anglia i Francya w Europie. Niechay rząd półwyspu rozważy swoie stosunki względnie tych mocarstw, chociaż tylko o ile to ściąga się do stósunków europeyskich, a przekona się o koniecznéy potrzebie przyięcia polityki, zgodnéy z mocarstw tych interessami. Jakież są skutki obecnego Hiszpanii położenia? Niebezpieczeństwo we względzie Kuby i reszty posiadłości; środki rządow amerykańskich, uciskaiące handel hiszpański; pomnożenie korsarzów, łupiących na brzegach morza środziemnego, pod Kadyxem i Ferolem; podsycanie temi klęskami rewolucyinego ducha półwyspu; dwuznaczne stósunki gabinetu Madrytskiego do innych gabinetów Europeyskich; iedném słowem, smutna i opłakana przyszłość. Te są nieszczęśliwe stósunki, zbyt prawdziwe, zbyt wiadome. Mówiąc o nich, nie iest myślą, ani krytykować oszczerczo rząd hiszpański w tém, co czynił, ani zniešmielać go na przyszłość. — Cóż pozostaie Hiszpanii czynić? Podług zdań

głośno wynurzonych może 1) zostawić obecny stan ulegaiący i czekać, czyli czas niespłodzi zdarzeń, które iéy może ułatwią odzyskanie iéy kraiów; lub 2) zdobyć na nowo swe dawnieysze posiadłości; lub 3) uznać niepodległość państw południowo-amerykańskich, albo 4) ograniczyć to uznanie względem niektórych tylko pomiędzy niemi. Co się pierwszego tyczy, możeby to nastąpić mogło, gdyby Anglia i Stany Zjednoczone nieuznały iuż niepodległości. Drugi środek iest trudnym, a nawet niepodobnym do uskutecznienia. Trzeci, bardzo iest delikatny, a nadto podlega mnóstwu rachub względem sposobu i czasu, i względem własnych stósunków do politycznych zasad innych rządów; czwarty nareszcie iest niedorzeczny; albowiem uznawszy niepodległość iednego państwa, przyimuie się pewna zasada, chociaż tylko dlatego samego wyiątku, a ztąd wypływałoby, iż polityka hiszpańska radziła się swych korzyści, a nie praw swoich. — Zresztą uznaiemy i szanuiemy prawo Ferdynanda VIIgo. Przychylenie się tego Monarchy iest głównym punktem w téy okoliczności, mianowicie dla samychże Amerykanów. Jedno przyzwolenie Króla Jmci Katolickiego, iakiekolwiek bądź, iest dla nich we względzie mocy i trwałości politycznego ich istnienia korzystnieyszém, aniżeli uznanie wszystkich innych mocarstw. Wskażemy w innym artykule środki, przez które Hiszpania interes swóy z interesem Ameryki i Europy pogodzić może."

A n g l i a.

Z Londynu dnia 25. Listopada.

Z Gibraltaru donoszą pod dniem 31. Października, iż Generał Sublette i inny ieszcze Kolumbiyski korsarz, zabieraią między tym miastem a Mallagą wszystkie hiszpańskie okręty.

Podług prywatnego listu z Paryża obwiniaią tu (iak wiadomo) Sir Hudsona Lowe o morderczą napaść na młodego Las Casas. Gazeta *Times*, która ten list umieściła, uważa całe o wydarzenie za spisek Bonapartystów przeciw Sir Hudson Lowe, i przygania ostatniemu, iż poiechał do Francyi. *Goniec* wyposażył trzema wykrzyknikami artykuł *Gwiazdy*, w którym powiedziała: „iż Hudson Lowe wyiechał na Wiedeń i Stambuł do Ceylon, którego został W. Rządzcą" i dodaie: iż to właśnie nie iest naybliższa droga, którą się można dostać do Ceylon. — Podług raportu, który Pan O'Connel złożył na zgromadzeniu nowego towarzystwa katolickiego w Dublinie, posiada toż towarzystwo fundusz z 13,000 Funtów Szterl. Mówca nadmienił, iżby mu nietrudno było, wymódz emancypacyą Katolików, gdyby miał 100000 Funtów Szterlingów do swoiego rozrządzenia. — Ryszard Carlile, autor i przedawca rozmaitych pism bluźnierskich, wypuszczony został dnia 19. m. b. z więzienia w Doncaster. — Na publiczném zgromadzeniu mieszkańców Bridge-Town na wyspie Barbados uchwalono, fundować w Londynie dziennik, poświęcony wyłącznie interessom osad. Podpisano iuż znaczne składki na opędzenie kosztów. Osławiony *John Bull*, tuteyszy od wielu czytany dziennik niedzielny, zostawał dotąd na żołdzie zachodnio-indyiskich osadników. — Wiadomości z Ostendy donoszą(!), iż Leo XII. exkommunikował Króla Niderlandzkiego, i że bulla exkommunikacyina iuż do Niderlandów nadeszła. (!!!) — Z Buenos-Ayres donoszą pod d. 7. Września: „Rozpoczęły się iuż posiedzenia Deputowanych z czterech prowincyy wyższego Peru. Prezes zagaił ie stósowną mową, w któréy wystawił stósunki tychże prowincyy. — Z Banda-Oriental niepomyślne dla niepodległych nadeszły wiadomości. Przednia straż Faustora Ribeira została prawie doszczętnie zniweczoną przez 1000 ludzi Brazylianów.

Gazeta *Czasy* powtarza wieść Paryską, iakoby w zdrowiu Xiążęcia Bordeaux zayść miała od nieiakiego czasu szkodliwa zmiana, że cierpi na gruczoły i że stan iednéy nogi iego wzbudza obawy w iego dostoynych krewnych. Wspomniona gazeta odgrzewa przytém dawnieyszą pogłoskę, iż Król zaślubi się z owdowiałą W. Xiężną Toskańską, urodzoną Xiężniczką Saską, i uważa to za rzecz biiącą w o-

czy, iż w adressach w rocznicę urodzin Króla, nie masz żadnéy o młodym Xiążęciu wzmianki.

Oto iest wyimek z listu z nadgranic Chińskich, umieszczony w *Kuryerze Azyatickim Petersburgskim*: „Powodzie i złe żniwa w Chinach przez trzy lata (1822, 1823 i 1824) sprawiły wielką drożyznę w Pekinie i pomnożyły tamże liczbę umieraiących. — Teraźnieyszy Cesarz, Boadokau, rządzi ludem łaskawie. Pierwszy iego Minister zowie się Soun-Tchjoun-Tan, iest to ten sam, który w roku 1794. w Jekhe przyimował poselstwo Lorda Macartneja, i który w roku 1816. odebrał rozkaz przyiąć Lorda Amhest. Generał Agouy, wnuk tego Ministra, iest po nim nayznakomitszą osobą. Teraz nie masz iuż u dworu ludzi taki wpływ maiących, iak pod panowaniem Cesarza Tsia-Ising. Język Manszuryski, będący mową zdobywców, wychodzi z używania, i karność woyskowa ginie. — Missya Rossyiska w Pekinie, licząca wraz z Archimandrytą ośmiu Członków, cieszy się opieką i łaską Rządu. Zamiarem iéy iest odprawiać nabożeństwa w kaplicach Rossyiskich w ięzyku Chińskim, i ieden z Missionarzy trudni się przekładem nauki religii Chrześciańskiéy na ięzyk Chiński. — W Pekinie iest ieszcze tylko trzech Portugalskich Missyonarzy: Biskup Pie i Duchowni: Ribeira i Haon. Kongregacya ich składa się z Zakonników Chińskich; Religia Katolicka cierpianą iest wprawdzie w Chinach, atoli nie słychać, aby nowych Missyonarzy miano przyiąć.“

H i s z p a n i a.

Z Madrytu dnia 20. Listopada.

Stary pałac Xiążęcia pokoiu przyporządzaią — iak z pewnością mówią — dla Xiążęcia Maxymiliana Saskiego, spodziewanego tu wkrótce z młodą iego małżonką. — Angielska kompania, która się podięła wyszukania okrętów, które przed samym portem Vigo na początku panowania Filipa V. zatonęły, wynalazła iuż ieden z tych okrętów. Doniesiono zaraz o tém rządowi przez gońca. Podług znayduiących się w archiwach Rady Indyiskiéy dokumentów, było na tych okrętach 60 millionów. — Proiekt Junty doradzczéy, względem zmnieyszenia liczby urzędników, został od Rady Ministrów zatwierdzonym. Na téմże posiedzeniu otrzymał Xiążę Infantado zawieszenie proiektu Pana Calomarde, aby skassować wszystkich urzędników, którzy byli z Kortezami w Kadyxie. — Nadzwyczayny goniec przywiózł z Walencyi wiadomość, iż woysko tameczne wznieciło rozruch z przyczyny zaległego żołdu. — Ochotnicy Królewscy, którym za ministrostwa Pana Zea w niektórych miastach Andaluzyi odbierano broń, gdy niepełnili służby, żądaią iéy teraz napowrót, pod pozorem, że inaczéy niemogą się bronić przeciw łotrom na gościńcach i po miastach. — Roialiści nie mogą się wydziwić, iż za ministrostwa Xiążęcia Infantado prawie nic się ieszcze niestało. I cóż to za przyczyna tego? i t. d.

W ę g r y.

Gazeta Preszburgska z dnia 15. Listopada zawiera co następuie: „Na ośmnastém posiedzeniu Seyma w dniu 11. t. m. odbytém, Król. Węgierski Cześnik Hrabia Antoni Cziraky, iako Prezes Deputacyi mianowanéy do przeyrzenia przedmiotów wypracowanych przez Wydział Seymowy z roku 1792, zdał sprawę i przełożył oraz téyże zdanie, które natychmiast odczytano i wydrukować zalecono. — Na następném (19.) posiedzeniu Seymu otworzono i odczytano odpowiedź N. Pana z dnia 9. t. m., daną na pierwsze przełożenie Stanów z dnia 21. z. m. Monarsze uczynione. Piękne, serce i umysł pocieszaiące świadectwo sposobu myślenia ludu ku swoiemu Panuiącemu, osobliwie kiedy się po dolegliwościach otwarcie i dobrowolnie obiawia, iest powinnością każdego, kto do tego ma sposobność, by ie czasom późnieyszym zachował. Dopełniamy tego obowiązku uzupełniaiąc w krótkości doniesienie o prostéy, lecz rzadko tak powszechnéy radości okazanéy przez tuteyszych mieszkańców z powodu szczęśliwego przyiścia do zdrowia N. Cesarza i Króla, o czém w na-

szym ostatnim Numerze, który podówczas iuż był w prasie, kiedyśmy téyże byli świadkami, tylko po krótce umieścić mogli. Wieczorem dnia tego, muzyka pułku piechoty Barona Mayera wykonała serenadę przed pałacem NN. Cesarstwa, zakończywszy takową melodyą pieśni ludu: „Boże zachoway Cesarza Franciszka!“ Liczny zebrany lud przysłuchiwał się spokoynie serenadzie, atoli, gdy zaczęto grać melodyą, uczucie radości i czystéy miłości dziecięcia, przemogło w każdego piersiach, i dał się słyszeć trzechkrotny odgłos: „Niech żyie!“ N. Pan raczył te dowody wiernéy poddanych miłości łaskawie przyiąć, a W. Pod-Komorzy Cesarza Jego Mości listem swoim do Burmistrza Król. wolnego Miasta pisanym i dnia wczorayszego na zupełném posiedzeniu Rady i w obecności Wydziału mieszczan i przełożonych cechów otworzonym, oświadczył Monarchy naywyższe upodobanie.

Państwo Ottomańskie.

Z nad granicy Tureckiéy dnia 18. Listopada.

Okręt przybyły w dziesiąciu dniach z Kandyi do Tryestu potwierdza wiadomość, iż flota egipsko-ottomańska wypłynęła dnia 15. Października z Alexandryi, lecz dokąd się naprzód obróciła, niewiedziano ieszcze wówczas w Kandyi. Zresztą naynowsze listy z Korfu donoszą o iéy przybyciu w okolice Morei.

Rozmaite Wiadomości.

Rada Państwa, z powodu toczącego się sporu w Polszcze, dała w téy mierze swoie zdanie. Dziesięciny na korzyść Rzymsko-katolickiego kościoła i Duchowieństwa w Guberniach od Polski nabytych zostać maią na teraźnieyszéy posadzie; w tych zaś dobrach, gdzie się znayduią parafianie wyznania Grecko-rossyiskiego, dziesięciny te wraz ze wszystkiemi ku wynagrodzeniu na korzyść Grecko-rossyiskiego Duchowieństwa ustanowionemi składkami zawsze według liczby tychże parafianów należy oddzielać. Jeżeliby zaś w iakiéy wsi wszyscy włościanie wyłącznie do tego wyznania, nie do kościoła katolickiego należeli, zatém wszystka dziesięcina od tychże wraz ze wszystkiemi pieniężnemi składkami ustanowionemi dla wynagrodzenia dziesięciny należeć ma wyłącznie Greckorossyiskiemu Duchowieństwu. Zdanie to potwierdził Cesarz, iakoteż dalsze przełożenie, by przez Kommissye mieyscowe pod kierunkiem Generalnego zawiadowcy Spraw duchownych wyznania obcego, ułożyć prawidła dla załatwienia składek dziesięciny.

Drukarnia P. Brzeziny wkrótce przysłuży się nowym historycznym romansem, pod tytułem: *Pojata, córka Lezdeyki*, albo *Litwini w czternastym wieku*. Autor tego dzieła, Pan Bernatowicz, pochlebnie iuż znany polskim czytelnikom, dziś idąc w ślady sławnego Waltera Skota, w celu zebrania do swéy pracy wiadomości mieyscowych, umyślną podeymował podróż do kraiu swoiéy bohaterki. Wierny powołaniu historyka, niezapomniał żadnéy okoliczności, któréy wyświecenie może nam dać poznać zwyczaie, obyczaie i położenie ludu Jagiełły. Co do zasługi Autora iako Romansisty, w zawiązaniu i prowadzeniu zręcznéy i zawsze ciekawey intrygi, wkrótce publiczność będzie mogła osądzić. 2 tomy tego dzieła, które będzie złożone z 4ch, iuż są ukończone. Pan Brzezina zobowiązał się wystawić go przed Nowym-Rokiem. Będzie to bardzo przyiemna kolenda dla wszystkich przyiaciół literatury i dzieiów oyczystych. Słychać, iż Pan Bernatowicz, bawiący w Puławach, iuż zbiera materyały do nowego dzieła w tymże rodzaiu.

(Monitor Warszawski.)

(*Dodatek.*)

DODATEK

do

Nru 98.

Gazety Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

(Z dnia 7. Grudnia 1825.)

Rozmaite Wiadomości.

Dnia 27. Listopada skończył się w Merseburgu Seym prowincyalny Prowincyi Saskiéy.

N. Król Bawarski zlecił Professorowi i snycerzowi Panu Rauch w Berlinie, modelowanie kolosalnego, siedmnaście stóp wysokiego posągu na koniu, ś. p. Króla Maxymiliana Bawarskiego, który potém z bronzu odlany i w Monachium postawiony będzie.

Wychodząca w Halli *Powszechna gazeta literacka* donosząc o śmierci zmarłego w Krakowie Professora astronomii i t. d. Józefa Łęskiego, dodaie: „umieszczał on różne rozprawy w naszéy powszechnéy gazecie literackiéy."

Niedawno w iednym zaiezdnym domu w Wiedniu umarł markier prawdziwie w powołaniu swoiém; zastrzelił się bowiem butelką piwa. Chciał on ią podać gościowi, a niemaiąc przy sobie wyrwicza, chwyta korek zębami; ten złoskotem wskakuie mu w gardło, za nim burzące się piwo, i nieszczęśliwy markier na mieyscu zostaie bez duszy.

Ren i Elba znacznie wezbrały.

Z odwołaniem się do umieszczonego w Nr. 48. Dziennika Urzędowego r. b. stron. 735. obwieszczenia Prześw. Dyrekcyi poborów, donosimy, iż oddzielnych exemplarzy *Obwieszczenia względem wchodzących lub wychodzących pocztą wozową towarów* po 15 gr. pol. u nas dostać można.

Poznań dnia 3. Grudnia 1825.

W. Decker i Spółka.

OBWIESZCZENIE.

Zaszły zażalenia, że rzeźnicy nietylko tuteysi ale też i obcy tak nazwaną wolnicą przy-

bywaiący, na żądanie publiczności wzbraniaią się sprzedawać mięso podług wagi, i raczéy na oko tylko czyli na ręke takowe odprzedać staraią się.

Każdy rzeźnik wystawiaiący mięso na sprzedaż powinien mieć stósownie do przepisów ustanowienia o miarach i wagach (w Dzienniku Urzędowym z roku 1819. kart 545.) przyzwoite i stęplem opatrzone gwichty. W przypadku przeto gdyby wzbraniać się mieli rzeźnicy podług takowych mięso sprzedawać, karze 5 Talarów, a za powtórném wykroczeniem, 10 Talarów podpadaią i t. d.

Publiczność zatem zawiadomia się o takowém rozporządzeniu, a to w celu, by zaszłe w tey mierze zażalenia Küster lub naybliższemu z urzędników policyinych przekładały.

Poznań dnia 8. Listopada 1825.

Królewskie Dyrektorium Policyi i miasta.

OBWIESZCZENIE.

Z odwołaniem się do obwieszczenia z dnia 22. Września b. r. wyznaczyliśmy do wydzierzawienia folwarku Radzewa pod Kornikiem na trzy lata od S. Woyciecha 1826. aż do tegoż czasu 1829. nowy termin na

dzień 18. Marca 1826.

przedpołudniem o godzinie 9. przed Sędzią Kaulfuss w naszym zamku sądowym, na który ochotę dzierzawy maiących z tém oznaymieniem wzywamy, iż warunki dzierzawy w Registraturze przeyrzane bydź mogą.

Poznań dnia 3. Listopada 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Gdy nad dobrami Wieczyn w Powiecie Pleszewskim położonemi, do sukcessorów niegdy Onufrego Grabskiego należącemi, urządzeniem z dnia 13. Listopada 1823., subhastacya zadecydowaną została, przeto wzywaią się ninieyszém wszyscy z mieysca zamieszkania swego niewiadomi wierzyciele a mianowicie:

1. Ur. Józefa z Dąbeckich była owdow. Grabska, teraz zamężna Labczyńska,
2. Ur. Maryanna Godlewska,
3. Ur. Metelski, Proboszcz,
4. WW. bracia Uminscy, synowie owdowiałéy Starościny Uminskiéy, i
5. Ur. Eustachius Grabski,

aby w terminie zawitym

dnia 23. Lutego 1826. roku

przed Deputowanym W. Sędzią Ruschke osobiście lub przez Pełnomocników prawnie dopuszczalnych się stawili, ilość i iakość pretensyi swych okolicznie podali, dokumenta, papiery i inne dowody w oryginale lub w wypisie wierzytelnym złożyli, i co potrzeba do protokułu podali, z tém zagrożeniem, iż w razie niestawienia się, nie tylko przyderzenie na rzecz naywięcey daiącego nastąpi, lecz też po sądowém złożeniu kupna pieniędzy, wymazanie wszelkich zapisanych, tudzież próżno wychodzących czyli spadaiących pretensyi, a ostatnich bez produkowania w téy mierze instrumentów, zadecydowanem zostanie.

Nareszcie wierzycielom tym, którzy w osobistém stawaniu doznaią przeszkody, lub którym tu schodzi na znaiomości, W. Pigłosiewicza, Konsyliarza Sprawiedliwości, UUr. Panten, i Mitschke, Kommissarzy Sprawiedliwości, i W. Trembinskiego, Adwokata, na Pełnomocników przedstawiamy, z których iednego sobie obrać, i w plenipotencyą i informacyą zaopatrzyć mogą.

Krotoszyn dnia 24. Listopada 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

Zapozwanie niewiadomych Sukcessorów.

Podpisany Królewski Sąd Ziemiański wzy-

wa ninieyszem niewiadomych sukcessorów w dniu 1. Lutego 1807. w Kościanie zmarłego Jana Koziorowskiego, byłego Vice-Regenta, ażeby się w terminie do ich wyśledzenia i legitymacyi

na dzień 6. Września a. f.

przed delegowanym Ur. Sachse, Sędzią Ziemiańskim, w naszey Izbie instrukcyiney wyznaczonym, osobiście, lub przez wylegitymowanych pełnomocników stawili, i aż do takowego, lub w nim dokumenta ich legitymacyą iako Sukcessorów udowodniaiące złożyli, gdyż jeżeliby się aż dotąd nikt niezgłosił, pozostałość rzeczonego Koziorowskiego, iako rzecz niemaiącą właściciela, Fiskus do wolney dyspozycyi odbierze, a sukcessor po nastąpioney prekluzyi się zgłaszaiący, wszelkie czynności i rozrządzenia Fisci względem teyże pozostałości przyznać, i przeiąć obowiązany będzie, od niego składania rachunków lub zwrotu pobieranych użytków żądać niema prawa, owszem iedynie z tém kontentować się będzie winien, co natenczas z pozostałości ieszcze pozostało.

Wschowa dnia 20. Października 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

ZAPOZEW EDYKTALNY.

Względem summy szacunkowéy wsi Woli Czewuiewskiéy w Powiecie Mogilnickim położonéy, został na dniu 17. Października r. b. proces likwidacyiny otworzonym. Wzywaią się tedy wszyscy nieznani wierzyciele, którzy do wspomnionéy wsi iakiekolwiek mniemaią mieć realne pretensye, ażeby się w przeciągu 3ch miesięcy, a naypóźniéy w terminie

dnia 15. Marca 1826.

zrana o godzinie 9. przed Deputowanym Assessorem von zur Mühlen w Sali posiedzeń naszych odbyć się maiącym stawili, pretensye swe podali i takowe udowodnili, gdyż w przeciwnym razie z pretensyami swemi do rzeczonéy wsi prekludowanemi zostaną i wieczne im milczenie w téy mierze tak względem nabywcy oneyże iakoli względem wierzycieli, między których summa szacunkowa podzieloną zostanie, nakazaném będzie.

Gniezno dnia 17. Października 1825.

Królewsko-Pruski Sąd Ziemiański.

AUKCYA.

Z strony podpisanego zakładu artylleryi przedawać się będą przez aukcyą w poniedziałek dnia 12. przyszł. m. stare sprzęty i porządki końskie, kilka cetnarów starego żelaza, niemniéy stare narzędzia artylleryine, w tuteyszéy zbroiowni artylleryi na ulicy Wronieckiéy, na co się chęć kupna maiących zaprasza.

Poznań dnia 28. Listopada 1825.

Królewski Zakład Arylleryi.
Voitus, Major. Krause, Porucznik.

Należący do maiętności Koźmina młyn wodny o dwóch gankach, to iest: do mlewa i oleju, położony w mieście Koźminie przy stawie mieyskim, ma bydź od 1. Stycznia 1826. na rok ieden przez publiczną licytacyą wypuszczony, którymto końcem termin

na dzień 22. Grudnia r. b.

w kancelaryi Urzędowéy w Koźminie wyznaczony został. Ochotę do dzierzawienia maiący i będący w stanie złożenia kaucyi, zechcą się w wspomnionym dniu zgromadzić, gdzie warunki dzierzawy każdemu oznaymione będą.

Koźmin dnia 2. Grudnia 1825.

Administracya Sekwestracyina maiętności Koźmina i Radlina.
Kirschstein.

Doniesienie o Redutach.

Mam zaszczyt Szanownemu Obywatelstwu i Prześwietnéy Publiczności ninieyszém nayuniżeniéy donieść, że w kamienicy moiéy w Oberzy Polskiéy w Lesznie zwyczayne reduty dawać będę, to iest:

w niedzielę dnia 8. Stycznia 1826.
— — 22. — — i
5. 6. i 7. Lutego.

H. C. Rieffenstahl.

Swiéże ostrzygi otrzymał

Karól Scholtz.

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 2. Grudnia.

	Tal.	śgr.	fen.	do	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	5	—	—	1	10	—
Żyto . . .	—	22	—	—	—	23	—
Jęczmień . .	—	16	4	—	—	17	6
Owies . . .	—	10	—	—	—	11	—
Taterka . .	—	17	6	—	—	20	—
Groch . . .	—	27	6	—	1	—	—
Ziemiaki . .	—	6	—	—	—	9	—
Masła garniec	1	10	—	—	1	12	6
Siana cetnar à 110 ff. . .	—	17	6	—	—	20	—
Słomy kopa à 1200 ff . .	2	20	—	—	2	25	—

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 2. Grudnia 1825.	Papierami	Gotowizną
	po	*po*
Obligi długu państwa . .	$89\frac{1}{4}$ pCt.	$89\frac{1}{8}$ pCt.
Premie obligów długu państwa	201 =	—
Obligi bankowe aż do włącznie lit. H.	—	93 =
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	$90\frac{3}{4}$ =	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne niegdyś polskiego udziału	$88\frac{3}{4}$ =	—
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	$97\frac{1}{4}$ =	—
Wschodnio-Pruskie . . .	$92\frac{5}{8}$ =	—
Szląskie	—	—

Poznań dnia 6. Grudnia 1825.

	Papierami.		Gotowizną.		Od sta
Kurs obligów m. Poznania. . .	—	—	$92\frac{1}{2}$	—	4

Ceny zboża w Berlinie

dnia 2. Grudnia 1825.

Lądem:	Tal.	śgr.	fen.		Tal.	śgr.	fen.
Pszenica	1	20	—	i	1	6	3
Żyto	1	—	—	-	—	23	9
Jęczmień wielki	—	27	6	-	—	21	3
Jęczmień mały	—	25	8	-	—	18	9
Owies	—	18	9	-	—	13	9
Groch	1	2	6	-	—	—	—
Wodą:	Tal.	śgr.	fen.		Tal.	śgr.	fen.
Pszenica (biała)	1	18	9	i	1	15	—
Zyto	1	—	—	-	—	27	6
Jęczmień wielki	—	25	—	-	—	—	—
Jęczmień mały	—	22	6	-	—	—	—
Owies	—	17	6	-	—	15	—
Groch	1	—	—	-	—	27	6
Kopa słomy	5	20	—	-	4	5	—
Cetnar siana .	1	—	—	-	—	20	—